

**РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВЛАДА**

НАЦРТ

**ЗАКОН
О ЗАШТИТИ ПРАВА НА СУЂЕЊЕ У РАЗУМНОМ РОКУ**

Бања Лука, новембар 2019. године

ЗАКОН О ЗАШТИТИ ПРАВА НА СУЂЕЊЕ У РАЗУМНОМ РОКУ

Предмет закона

Члан 1.

Овим законом уређује се право на суђење у разумном року, заштита права на суђење у разумном року, као и право на правично задовољење због повреде права на суђење у разумном року, а које се остварује у судском поступку на начин и под условима прописаним овим законом.

Право на заштиту

Члан 2.

(1) Право на заштиту права на суђење у разумном року има свака странка у судском поступку која сматра да суд није у разумном року одлучио о њеном праву или о обавези, или о сумњи или о оптужби за кривично дјело.

(2) Право и дужина трајања разумног рока утврђује се у складу са праксом Европског суда за људска права у Стразбуру.

(3) Странка остварује право на заштиту права из става 1. овог члана у складу са одредбама овог закона.

Сходна примјена

Члан 3.

На остала питања поступка по тужби за правично задовољење због повреде права на суђење у разумном року, а која нису уређена овим законом, сходно се примјењују одредбе закона којим се уређује парнични поступак о спору мале врједности, независно од врсте и висине тужбеног захтјева.

Дискриминација и родна равноправност

Члан 4.

(1) Право на заштиту права на суђење у разумном року под условима прописаним овим законом имају сва лица, без дискриминације по било ком основу.

(2) Поједини изрази употребљени у овом закону за означавање мушког или женског рода подразумијевају оба пола.

Правна средства

Члан 5.

Правна средства за заштиту права на суђење у разумном року су:

- 1) захтјев за заштиту права на суђење у разумном року,
- 2) жалба,
- 3) тужба за утврђивање повреде права на суђење у разумном року и на правично задовољење због повреде права на суђење у разумном року.

Критеријуми за оцјену трајања суђења у разумном року

Члан 6.

Приликом одлучивања о захтјеву за заштиту права на суђење у разумном року уважавају се све околности предмета, и то:

- 1) сложеност предмета у чињеничном и правном смислу,
- 2) понашање суда и других републичких органа, органа јединица локалне самоуправе, јавних служби и других носилаца јавних овлашћења,
- 3) дужина трајања поступка,
- 4) понашање подносиоца правног средства,
- 5) значај предмета који има за подносиоца правног средства.

Надлежност за одлучивање

Члан 7.

(1) Захтјев за заштиту права на суђење у разумном року (у даљем тексту: захтјев) подноси се суду пред којим се води поступак.

(2) О захтјеву из става 1. овог члана одлучује предсједник суда, а ако се ради о предмету у којем поступа предсједник суда, о захтјеву одлучује замјеник предсједника суда.

Регистар

Члан 8.

(1) Надлежни судови воде:

1) Регистар о поднесеним захтјевима за заштиту права на суђење у разумном року и Регистар одлука о поднесеним захтјевима за заштиту тог права,

2) Регистар о поднесеним тужбама за утврђивање повреде права на суђење у разумном року и на правично задовољење због повреде тог права и Регистар одлука о поднесеним тужбама.

(2) Садржај и начин и вођења регистара о поднесеним захтјевима и тужбама из става 1. т. 1) и 2) овог члана детаљније ће се уредити правилником.

(3) Правилник о садржини и начину вођења регистара о поступцима иницираним правним средствима за заштиту права на суђење у разумном року доноси министар правде.

Одлучивање о захтјеву

Члан 9.

(1) Предсједник суда, у року од 15 дана од дана пријема захтјева из члана 7. овог закона, затражиће од судије који поступа у предмету, извјештај о дужини трајања поступка, разлозима због којих поступак није окончан и мишљење о року у којем се предмет може ријешити, а може извршити и увид у спис предмета.

(2) Судија који поступа у предмету, доставља извјештај одмах, а најкасније у року од осам дана од дана тражења захтјева предсједника суда.

Рок за одлучивање

Члан 10.

Предсједник суда одлучује о поднесеном захтјеву из члана 7. овог закона у року од 60 дана од дана пријема захтјева у суд и доноси рјешење о поднесеном захтјеву.

Неоснованост

Члан 11.

(1) Предсједник суда рјешењем одбија захтјев из члана 7. овог закона, када оцијени да је захтјев очигледно неоснован.

(2) Ако предсједник суда, након спроведеног поступка по захтјеву из члана 7. овог закона, утврди да није дошло до неоправданог одуговлачења поступка и одлучивања у предмету, рјешењем одбија захтјев као неоснован.

Основаност

Члан 12.

(1) Ако предсједник суда утврди да се неоправдано одуговлачи поступак и одлучивање о предмету, доноси рјешење и одређује рок за предузимање одређених процесних радњи, који не може бити дужи од три мјесеца и примјерен рок у којем га судија извјештава о предузетим радњама.

(2) Судија нема право жалбе на рјешење из става 1. овог члана.

Достављање

Члан 13.

Рјешења предсједника суда из чл. 11. и 12. овог закона достављају се подносиоцу захтјева.

Обавјештавање подносиоца захтјева

Члан 14.

Када судија у извјештају или другим писменим актом, у року из члана 10. овог закона, обавијести предсједника суда о извршеним процесним радњама, предсједник суда ће о извршеним радњама обавијестити подносиоца захтјева.

Право на жалбу

Члан 15.

Против рјешења о одбијању захтјева из члана 11. овог закона, подносилац захтјева има право жалбе предсједнику непосредно вишег суда, у року од 15 дана од дана пријема рјешења, а на остала питања сходно се примјењује закон којим се уређује ванпарнични поступак.

Одлучивање о жалби

Члан 16.

(1) Суд код кога се налази предмет, на захтјев председника непосредно вишег суда, у року од три дана од дана пријема захтјева, доставља председнику непосредно вишег суда списе предмета.

(2) Председник непосредно вишег суда доноси рјешење у року од 60 дана од дана пријема списка предмета.

(3) Председник непосредно вишег суда рјешењем одбацује недопуштену, неблаговремену жалбу и жалбу изјављену од неовлашћеног лица, ако је није одбацио председник суда код кога се предмет налази у раду.

(4) Председник непосредно вишег суда може одбити жалбу као неосновану и потврдити првостепено рјешење или уважити жалбу и преиначити рјешење.

Одлучивање Врховног суда

Члан 17.

(1) Ако се захтјев односи на поступак који је у току пред Врховним судом Републике Српске (у даљем тексту: Врховни суд), о захтјеву одлучује Вијеће од троје судија тог суда.

(2) Вијеће Врховног суда може захтјев из става 1. овог члана рјешењем уважити или одбити као неоснован.

(3) Вијеће Врховног суда одлучује у року од 90 дана од дана пријема захтјева.

(4) Када Вијеће Врховног суда утврди да се неоправдано одуговлачи поступак и одлучивање о предмету, рјешењем одређује рок за предузимање одређених процесних радњи, који не може бити дужи од три мјесеца и примјерен рок у којем га судија извјештава о предузетим радњама.

(5) Против рјешења из става 4. овог члана, жалба и ревизија нису дозвољене.

Право на нови захтјев

Члан 18.

(1) Подносилац захтјева, чији је захтјев одбијен, а који није поднио жалбу, може да поднесе нови захтјев када истекне шест мјесеци од дана пријема рјешења о одбијању захтјева.

(2) Подносилац захтјева, чији је захтјев одбијен, а који је поднио жалбу која је одбијена, може да поднесе нови захтјев када истекне шест мјесеци од дана пријема рјешења о одбијању жалбе.

(3) Подносилац захтјева, чији су захтјев или жалба одбачени, може одмах поднијети нови захтјев.

Врсте правичног задовољења

Члан 19.

Правично задовољење због повреде права на суђење у разумном року може се остварити:

1) исплатом новчане накнаде због повреде права на суђење у разумном року, и/или

2) објављивањем пресуде да је странци у судском поступку било повријеђено право на суђење у разумном року.

Новчано обештећење

Члан 20.

(1) Због повреде права на суђење у разумном року, странци у судском поступку се исплаћује новчано обештећење.

(2) Новчано обештећење одређује се у износу од 300 КМ до 3.000 КМ по предмету.

(3) Изузетно од става 2. овог члана, у посебним случајевима када је више лица оштећено у судском поступку у којем је утврђена повреда права на суђење у разумном року, накнада штете може износити до 20.000 КМ по предмету.

Критеријуми за одређивање новчаног обештећења

Члан 21.

Приликом одређивања висине новчаног обештећења узимају се у обзир:

- 1) сложеност предмета у чињеничном и правном смислу,
- 2) понашање суда и других републичких органа, органа јединица локалне самоуправе, јавних служби и других носилаца јавних овлашћења,
- 3) дужина трајања поступка,
- 4) понашање подносиоца правног средства,
- 5) значај предмета који има за подносиоца правног средства.

Ограничење права на правично задовољење

Члан 22.

Право на правично задовољење по овом закону немају републички органи управе, органи јединица локалне самоуправе, јавне службе и други носиоци јавних овлашћења када учествују као странке у судским поступцима.

Право на тужбу

Члан 23.

(1) Тужбу за утврђивање повреде права на суђење у разумном року и правично задовољење због повреде права на суђење у разумном року (у даљем тексту: тужба) може поднијети странка која је већ подносила захтјев надлежном суду.

(2) Тужба из става 1. овог члана подноси се Врховном суду, најкасније у року од шест мјесеци од дана пријема правоснажне одлуке донесене по захтјеву странке.

Садржај тужбе

Члан 24.

(1) Тужба мора да садржи:

- 1) име и презиме, односно назив странке, адресу њеног пребивалишта, односно боравишта,
- 2) име и презиме, односно назив законског заступника или пуномоћника и адресу његовог пребивалишта, боравишта, односно пословног сједишта правног лица,
- 3) пословни број предмета, или друге податке предмета на основу којих се може утврдити на који се предмет односи тужба,
- 4) потпис странке, законског заступника или пуномоћника.

(2) Уз тужбу, странка прилаже примјерак правоснажног рјешења којим је одлучено о захтјеву за заштиту права на суђење у разумном року.

Поступак по тужби

Члан 25.

(1) Суд код кога се налази предмет, на захтјев Врховног суда, у року од три дана од дана пријема захтјева, доставља списе предмета.

(2) Врховни суд тужбу доставља органу надлежном за заступање Републике Српске у имовинско-правним споровима, који у року од осам дана од дана пријема тужбе доставља своје изјашњење на наводе тужбе.

Одлучивање

Члан 26.

(1) Врховни суд одлучује о тужби у Вијећу од троје судија.

(2) Неблаговремену тужбу и тужбу поднесену од неовлашћеног лица и тужбу која је поднесена супротно одредби члана 23. став 1. овог закона, Врховни суд ће рјешењем одбацити.

Рок за одлучивање

Члан 27.

Врховни суд доноси одлуку о тужби, најкасније у року од шест мјесеци од дана пријема тужбе.

Пресуда којом се утврђује повреда права

Члан 28.

(1) Код повреде права на суђење у разумном року, Врховни суд може, на захтјев странке, да донесе пресуду којом се утврђује да је странци било повријеђено то право, као и да јој досуди новчано обештећење.

(2) Врховни суд може, изузетно, имајући у виду све околности случаја, а нарочито понашање странке, да пресудом утврди само повреду права на суђење у разумном року.

Објављивање пресуде

Члан 29.

(1) Када суд утврди повреду права на суђење у разумном року, може на захтјев странке, поред новчаног обештећења, одлуком наложити објављивање пресуде.

(2) Суд за који је пресудом из става 1. овог члана и члана 28. став 1. овог закона, утврђено да је неоправдано одуговлачио поступак и одлучивање, дужан је да објави пресуду на интернет страници суда.

(3) Пресуда из става 2. овог члана мора бити доступна јавности на интернет страници у периоду од 60 дана, након чега се, по службеној дужности, брише.

(4) На захтјев странке, пресуда се може и прије истека рока од 60 дана брисати са интернет странице суда.

Средства за исплату новчаног обештећења

Члан 30.

(1) Средства за исплату новчаног обештећења и накнада имовинске штете, обезбјеђују се у буџету Републике Српске.

(2) Накнада се исплаћује из буџета Републике Српске у року од три мјесеца од дана подношења захтјева за исплату.

Ослобађање од судске таксе

Члан 31.

У поступку остваривања судске заштите права на суђење у разумном року, странка је ослобођена плаћања судске таксе.

Могућност поравнања

Члан 32.

(1) Лице које је Европском суду за људска права поднијело представку због тога што сматра да је повријеђено његово право на суђење у разумном року, о којем није донесена одлука о прихватљивости или основности ове представке, може поднијети Влади Републике Српске приједлог за поравнање о новчаном обештећењу, уз навођење датума предаје представке Европском суду за људска права и броја представке у приједлогу за поравнање.

(2) Закључено поравнање представља извршну исправу.

Накнада материјалне штете

Члан 33.

Право на накнаду материјалне штете због повреде права на суђење у разумном року остварује се тужбом у парничном поступку код надлежног суда, примјеном општих правила о накнади штете.

Подзаконски акти

Члан 34.

Министар правде, у року од шест мјесеци од дана ступања на снагу овог закона, доноси Правилник о садржини и начину вођења регистара о поступцима иницираним правним средствима за заштиту права на суђење у разумном року (члан 8).

Започети поступци

Члан 35.

Странка која је поднијела апелацију Уставном суду Босне и Херцеговине, не може поднијети захтјев за заштиту права на суђење у разумном року по овом закону.

Ступање на снагу

Члан 36.

Овај закон објављује се у „Службеном гласнику Републике Српске“, а ступа на снагу 1. јануара 2020. године.

Број:
Датум:

**ПРЕДСЈЕДНИК
НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ**

Недељко Чубриловић

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

НАЦРТА ЗАКОНА О ЗАШТИТИ ПРАВА НА СУЂЕЊЕ У РАЗУМНОМ РОКУ

I УСТАВНИ ОСНОВ

Уставни основ за доношење овог закона садржан је у члану 122. Устава Републике Српске, према којем се оснивање, надлежност, организација и поступак пред судовима утврђују законом, у члану 16. Устава Републике Српске, према коме свако има право на једнаку заштиту својих права у поступку пред судом и другим државним органом и организацијом, те да је свакоме загарантовано право на жалбу или друго правно средство против одлуке којом се рјешава о његовом праву или на законом заснованом интересу, као и у члану 70. став 1. тачка 2. Устава Републике Српске, према којем Народна скупштина доноси законе, друге прописе и опште акте.

II УСКЛАЂЕНОСТ СА УСТАВОМ, ПРАВНИМ СИСТЕМОМ И ПРАВИЛИМА НОРМАТИВНОПРАВНЕ ТЕХНИКЕ

Према Мишљењу Републичког секретаријата за законодавство број: 22.02/020-3679/19 од 8. новембра 2019. године, уставни основ за доношење овог закона садржан је у члану 122. Устава Републике Српске, према којем се оснивање, надлежност, организација и поступак пред судовима утврђују законом и у члану 70. став 1. тачка 2. Устава Републике Српске, према којем Народна скупштина, доноси законе, друге прописе и опште акте.

Овим законом уређује се право на суђење у разумном року, заштита права на суђење у разумном року, као и право на правично задовољење због повреде права на суђење у разумном року, а које се остварује у судском поступку на начин и под условима прописаним овим законом.

Програмом рада Народне скупштине Републике Српске за 2019. годину, који је саставни дио Одлуке о усвајању Програма рада Народне скупштине Републике Српске за 2019. годину („Службени гласник Републике Српске“, број 24/19) планирано је доношење овог закона.

Обрађивач Закона је у складу са чланом 41. став 1. тачка 5) Правила за израду закона и других прописа Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 24/14) у довољној мјери образложио разлоге за доношење овог закона. С тим у вези, разлог за доношење овог закона садржан је у чињеници да је Европском конвенцијом о заштити људских права и слобода успостављен систем заштите људских права на међународном нивоу, коју је Босна и Херцеговина ратификовала 2002. године, а што је дефинисао и Устав Босне и Херцеговине својим чланом II. Европском конвенцијом о заштити људских права и слобода гарантовано је сваком право на правичну и јавну расправу у разумном року пред независним и непристрасним судом формираним на основу закона, а Препорука Комитета министара Савјета Европе Рес (2010)³ упућује земље чланице да предузму све неопходне кораке да би се обезбиједило постојање ефикасног правног лијека пред надлежним органима да би се могла доказати тврдња о повреди права на суђење у разумном року. Сходно наведеном, да би се обезбиједило право на правично суђење и повећало повјерење јавности у правосудни систем, приступило се изради овог закона.

Републички секретаријат за законодавство је у складу са својим надлежностима у поступку консултација са обрађивачем овог закона дао примједбе које су се односиле на систематику закона, однос закона са другим законима, овлашћења, обим уређивања

и начин писања образложења (чл. 12, 17, 23, 41. и 51. Правила), што је обрађивач прихватио. Такође, обрађивачу овог закона је сугерисано да прибави мишљење Министарства финансија у складу са чланом 17. став 1. тачка 11) Пословника о раду Владе Републике („Службени гласник Републике Српске“, број 123/18).

У складу са Смјерницама за поступање републичких органа управе о учешћу јавности и консултацијама у изради закона („Службени гласник Републике Српске“, бр. 123/08 и 73/12), обрађивач Нацрта овог закона констатовао је да је материја предметног закона од интереса за јавност, те је текст Закона објавио на интернет страници Министарства правде са роком од осам дана ради достављања примједба и сугестија, те да није било примједба на текст Закона.

С обзиром на то да постоји уставни основ за доношење овог закона и да је усаглашен са Уставом, правним системом Републике Српске и Правилима за израду закона и других прописа, мишљење је да се Нацрт закона о заштити права на суђење у разумном року, може упутити на разматрање.

III USKLAĐENOST SA PRAVNIM PORETKOM EVROPSKE UNIJE

Према Мишљењу Министарства за европске интеграције и међународну сарадњу број: 17.03-020-3689/19 од 4. новембра 2019. године, а након увида у прописе Европске уније (ЕУ) и анализе одредаба Нацрта закона о заштити права на суђење у разумном року, није установљено да *EU acquis* садржи секундарне изворе права који су релевантни за предмет уређивања достављеног нацрта због чега у Изјави о усклађености стоји оцјена „непримјењиво“.

У дијелу примарних извора права ЕУ, обрађивач је узео у обзир члан 47. став 2. Повеље о основним правима Европске уније, Глава VI – Правда (енг. *Charter of Fundamental Rights of the European Union, Title VI – Justice, Article 47 – Right to an effective remedy and to a fair trial*).

У домену аката Савјета Европе, предметну материју регулишу:

- Конвенција за заштиту људских права и основних слобода, Дио I – Права и слобода, члан 6 – Право на правично суђење (енгл. *Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms, Section I – Rights and freedoms, Article 6 – Right to a fair trial*) и
- Препорука *CM/Rec(2010)3* Комитета министара Савјета Европе о дјелотворном правном лијеку за предуго трајање поступка (енг. *Recommendation CM/Rec(2010)3 of the Committee of Ministers to member states on effective remedies for excessive length of proceedings*).

Став 2. члана 47. Повеље о основним правима Европске уније и став 1. члана 6. Конвенције за заштиту људских права и основних слобода утврђују право сваком лицу да његов захтјев буде размотрен у разумном року од стране независног и непристрасног суда.

Препорука *CM/Rec(2010)3* Комитета министара Савјета Европе о дјелотворном правном лијеку за предуго трајање поступка, између осталог, препоручује владама држава чланица да предузму све потребне мјере како би се осигурало да све фазе домаћих поступака буду завршене у разумном року, као и да се успоставе дјелотворни правни лијекови на одлуке о захтјевима за заштиту права на суђење у разумном року.

Увидом у одредбе Директиве *2012/29/EU*¹, утврђено је да члан 16. исте прописује државама чланицама да осигурају жртвама у току кривичног поступка право

---

¹ Директива *2012/29/EU* Европског парламента и Савјета од 25. октобра 2012. године о успостави минималних стандарда за права, помоћ и заштиту жртава кривичних дјела, те о замјени Оквирне одлуке Савјета *2001/220/JHA* (енгл. *Directive 2012/29/EU of the European Parliament and of the Council of 25*

на доношење одлуке о накнади штете, у разумном року. Стога, сугеришемо да се узме у обзир овај члан приликом израде закона о измјенама и допунама Закона о кривичном поступку Републике Српске“.

IV РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Европском конвенцијом о заштити људских права и слобода успостављен је систем заштите људских права на међународном нивоу. Босна и Херцеговина ратификовала је Конвенцију, 12. јула 2002. године, а Устав Босне и Херцеговине (члан 2) проглашава је директно примјенивом у Босни и Херцеговини, односно у Републици Српској.

Чланом 6. став 1. Европске конвенције о заштити људских права и слобода, гарантовано је да свако током одлучивања о његовим грађанским правима и обавезама или о кривичној оптужби против њега, има право на правичну и јавну расправу у разумном року пред независним и непристрасним судом, формираним на основу закона.

Препорука Комитета министара Савјета Европе Res (2010)3 о ефикасним правним средствима за предуго трајање поступака, од 24. фебруара 2010. године, којом се, између осталог, земље чланице упућују да предузму све неопходне мјере да би се обезбиједило постојање ефикасног правног лијека пред надлежним органима у случајевима у којима је могуће доказати тврдњу о повреди права на суђење у разумном року.

Имајући у виду напријед наведено, Министарство правде затражило је од Канцеларије правног представника Републике Српске, доставу података о укупном броју правоснажних одлука Уставног суда Босне и Херцеговине и Европског суда за људска права у Стразбуру, износ досуђене нематеријалне штете и укупан износ извршених одлука. Канцеларија правног представника, актом број: 02/1-77-64-1/19 од 1. октобра 2019. године, доставила је сљедеће податке:

Година	Укупан број одлука Уставног Суда БиХ	Укупан износ досуђене накнаде нематеријалне штете	Укупан износ извршених одлука Суда
2017.	109	268.842 КМ	270.339,75 КМ
2018.	88	59.550 КМ	59.960 КМ
до септембра 2019.	44	38.550 КМ	27.567,15 КМ

Година	Укупан број одлука Европског суда за људска права у Стразбуру	Укупан износ досуђене накнаде нематеријалне штете	Укупан износ извршених одлука Суда
2017.	1	2 · 1.996 КМ	3.992 КМ
2018.	1	2.934 КМ	3.280 КМ
до септембра 2019.	1	1 · 1.950 КМ	3.300,10 КМ

Након детаљне анализе, коју је спровело Министарство правде, један од узрока предугог трајања судских поступака је неефикасност вођења поступака, те велики број заосталих предмета. Чињеница је да у Босни и Херцеговини не постоји посебно правно средство којим би се осигурала заштита права на суђење у разумном року, те да се дужина трајања поступка може оспоравати само подношењем апелације Уставном суду Босне и Херцеговине, а што се у посљедње вријеме чини у великом броју случајева. Уставни суд Босне и Херцеговине је у великом броју предмета разматрао и утврдио повреду права на суђење у разумном року, одређујући рок за доношење одлуке, односно налажући хитно поступање, те досудио надокнаду нематеријалне штете. С тим у вези јавила се потреба за изналагање модалитета законске заштите права на суђење у разумном року.

У складу са свим наведеним, Влада Републике Српске, рјешењем број: 04/1-012-2-1581/19 од 27. јуна 2019. године, именовала је Радну групу за израду закона о заштити права на суђење у разумном року, у саставу: Страхиња Ђурковић, судија Врховног суда Републике Српске – предсједник, Бранка Скоко, судија Вишег привредног суда у Бањој Луци и Раденко Јотановић, професор Правног факултета, који су приступили изради Закона о заштити права на суђење у разумном року, а све да би се обезбиједило право на правично суђење, те олакшао приступ правди, а самим тим и повећало повјерење јавности у правосудни систем.

Даље, напомињемо да су рјешењем Министарства правде Босне и Херцеговине број: 06-02-1-6670/18 од 17. августа 2018. године, именовани чланови Радне групе за припрему новог или измјену и допуну важећег Закона о Високом судском и тужилачком савјету Босне и Херцеговине, а између осталих и два представника Министарства правде Републике Српске. Представници Министарства правде Републике Српске, као чланови наведене Радне групе, приликом израде текста Закона, између осталог ће се залагати и да се допуне досадашње одредбе Закона о Високом судском тужилачком савјету Босне и Херцеговине, на начин да се дисциплинска

одговорност судија у предметима у којима је утврђена повреда права на суђење у разумном року прецизније нормира, јер само на тај начин се постиже у потпуности заштита права на суђење у разумном року, како превенцијом, тако и кажњавањем поступања предметног судије, а које је довело до повреде права на суђење у разумном року.

V ОБРАЗЛОЖЕЊЕ ПРЕДЛОЖЕНИХ РЈЕШЕЊА

Чланом 1. прописано је да се овим законом уређује право на суђење у разумном року, заштита права на суђење у разумном року, као и право на правично задовољење због повреде права на суђење у разумном року, а које се остварује у судском поступку на начин и под условима прописаним овим законом.

Чланом 2. прописано је да право на заштиту права на суђење у разумном року има свака странка у судском поступку која сматра да суд није у разумном року одлучио о њеном праву или о обавези, или о сумњи или о оптужби за кривично дјело, да се право и дужина трајања разумног рока утврђује у складу са праксом Европског суда за људска права у Стразбуру, и да странка остварује право на заштиту права сходно одредбама овог закона.

Чланом 3. прописано је да се на остала питања поступка по тужби за правично задовољење, која нису уређена овим законом, сходно примјењују одредбе о спору мале вриједности из закона којим се уређује парнични поступак, независно од врсте и висине тужбеног захтјева.

Чланом 4. прописано је да право на заштиту права на суђење у разумном року, под условима прописаним овим законом, имају сва лица, без дискриминације по било ком основу, а да се изрази који су, ради прегледности дати у једном граматичком роду у овом закону, без дискриминације односе и на мушкарце и на жене.

Чланом 5. прописано је да су правна средства за заштиту права на суђење у разумном року, захтјев за заштиту права на суђење у разумном року, жалба и тужба за утврђење повреде права на суђење у разумном року и правично задовољење због повреде права на суђење у разумном року.

Чланом 6. прописано је да се приликом одлучивања о захтјеву за заштиту права на суђење у разумном року уважавају све околности предмета, и то: сложеност предмета у чињеничном и правном смислу, понашање суда и других републичких органа, органа јединица локалне самоуправе, јавних служби и других носилаца јавних овлашћења, дужина трајања поступка, понашање подносиоца правног средства и значај предмета који има за подносиоца правног средства.

Чланом 7. прописано је да се захтјев за заштиту права на суђење у разумном року подноси суду пред којим се поступак води, а да о захтјеву одлучује предсједник суда, а ако се ради о предмету у којем поступа предсједник суда, о захтјеву одлучује замјеник предсједника суда.

Чланом 8. прописано је да надлежни судови воде Регистар о поднесеним захтјевима за заштиту права на суђење у разумном року и Регистар одлука о поднесеним захтјевима за заштиту тог права, као и Регистар о поднесеним тужбама за утврђивање повреде права на суђење у разумном року и на правично задовољење због повреде тог права и Регистар одлука о поднесеним тужбама. Овим чланом дато је овлашћење министру правде да доноси Правилник о садржини и начину вођења регистара о поступцима иницираним правним средствима за заштиту права на суђење у разумном року.

Чланом 9. прописано је да ће предсједник суда у року од 15 дана од дана пријема захтјева из члана 7. овог закона, затражити од судије који поступа у предмету

извјештај о дужини трајања поступка, разлoзима због којих поступак није окончан и мишљење о року у којем се предмет може ријешити, а може извршити и увид у спис предмета, а да судија који поступа у предмету доставља извјештај одмах, а најкасније у року од осам дана од дана тражења предсједника суда.

Чланом 10. прописано је да предсједник суда одлучује о поднесеном захтјеву из члана 7. овог закона у року од 60 дана од дана пријема захтјева у суд и доноси рјешење.

Чланом 11. прописано је да је предсједник суда рјешењем одбија захтјев из члана 7. овог закона, када оцијени да је очигледно неоснован, а ако предсједник суда, након спроведеног поступка по захтјеву из члана 7. овог закона, утврди да није дошло до неоправданог одуговлачења поступка и одлучивања у предмету, рјешењем одбија захтјев као неоснован.

Чланом 12. прописано је да када предсједник суда утврди да се неоправдано одуговлачи и одлучивање у предмету, рјешењем одређује рок за предузимање одређених процесних радњи, који не може бити дужи од три мјесеца и примјерен рок у којем га судија извјештава о предузетим радњама. Судија нема право жалбе на ово рјешење.

Чланом 13. прописано је да се рјешење предсједника суда из чл. 11. и 12. овог закона доставља подносиоцу захтјева.

Чланом 14. прописано је да ће судија у извјештају или другим писменим актом, у року из члана 10. овог закона, обавијестити предсједника суда о извршеним процесним радњама, а предсједник суда ће о извршеним радњама обавијестити подносиоца захтјева.

Чланом 15. прописано је да против рјешења о одбијању захтјева, подносилац захтјева има право жалбе предсједнику непосредно вишег суда у року од 15 дана од дана пријема рјешења, а да се на остала питања сходно примјењује закон којим се уређује ванпарнични поступак.

Чланом 16. прописано је да је суд код кога се налази предмет дужан на захтјев предсједника непосредно вишег суда, у року од три дана од дана пријема захтјева, доставити списе предмета, а да предсједник непосредно вишег суда донеси рјешење у року од 60 дана од дана пријема списка предмета. Даље, прописује се начин одлучивања предсједника непосредно вишег суда код кога се предмет налази у раду, и то да ће рјешењем одбацити недопуштену, неблаговремену жалбу и жалбу изјављену од неовлашћеног лица, ако је није одбацио предсједник суда код којег је предмет био у раду, и да предсједник непосредно вишег суда може одбити жалбу као неосновану и потврдити првостепено рјешење или уважити жалбу и преиначити рјешење.

Чланом 17. прописано је да ако се захтјев односи на поступак који је у току пред Врховним судом Републике Српске, о захтјеву одлучује Вијеће од троје судија тог суда, да Вијеће Врховног суда Републике Српске може захтјев рјешењем уважити или одбити као неоснован и да о захтјеву одлучује у року од 90 дана од дана пријема захтјева. Када Вијеће Врховног суда Републике Српске утврди да се неоправдано одуговлачи поступак и одлучивање о предмету, рјешењем одређује рок за предузимање одређених процесних радњи, који не може бити дужи од три мјесеца и примјерен рок у којем га судија извјештава о предузетим радњама.

Чланом 18. прописано је да подносилац захтјева, чији је захтјев одбијен, а који није поднио жалбу, може да поднесе нови захтјев када истекне шест мјесеци од дана пријема рјешења о одбијању захтјева, да подносилац захтјева чији је захтјев одбијен, а који је поднио жалбу која је одбијена, може да поднесе нови захтјев када истекне шест мјесеци од дана пријема рјешења о одбијању жалбе и да подносилац захтјева чији су захтјев или жалба одбачени може одмах поднијети нови захтјев.

Чланом 19. прописано је да се правично задовољење због повреде права на

суђење у разумном року може остварити: исплатом новчане накнаде због повреде права на суђење у разумном року, и/или објављивањем пресуде да је странци било повријеђено право на суђење у разумном року.

Чланом 20. прописано је да се због повреде права на суђење у разумном року, странци исплаћује новчано обештећење. Новчано обештећење одређује се у износу од 300 КМ до 3.000 КМ по предмету, а изузетно, у посебним случајевима, када је више лица оштећено у судском поступку у којем је утврђена повреда права на суђење у разумном року, накнада штете може износити до 20.000 КМ по предмету.

Чланом 21. прописани су критеријуми код одређивања висине новчаног обештећења, и то: сложеност предмета у чињеничном и правном смислу, понашање суда и других републичких органа, органа јединица локалне самоуправе, јавних служби и других носилаца јавних овлашћења, дужина трајања поступка, понашање подносиоца правног средства и значај предмета који тај предмет има за подносиоца правног средства.

Чланом 22. прописано је да право на правично задовољење по овом закону немају републички органи управе, органи јединица локалне самоуправе, јавне службе и други носиоци јавних овлашћења када учествују као странке у судским поступцима.

Чланом 23. прописано је да тужбу за утврђивање повреде права на суђење у разумном року и на правично задовољење због повреде права на суђење у разумном року може поднијети странка која је већ подносила захтјев надлежном суду, а да се тужба подноси Врховном суду Републике Српске, најкасније у року од шест мјесеци од дана пријема правоснажне одлуке донесене по захтјеву странке.

Чланом 24. прописан је садржај тужбе: име и презиме, односно назив странке, адресу њеног пребивалишта, боравишта, име и презиме, односно назив законског заступника или пуномоћника и адресу његовог пребивалишта, боравишта, односно пословно сједиште правног лица, пословни број предмета или друге податке предмета на основу којих се може утврдити на који се предмет односи тужба, потпис странке, законског заступника или пуномоћника. Даље, наводи се да странка, уз тужбу, прилаже примјерак правоснажног рјешења којим је одлучено о захтјеву за заштиту права на суђење у разумном року.

Чланом 25. прописано је да суд код кога се налази предмет доставља на захтјев Врховног суда Републике Српске, у року од три дана, списе предмета, а да Врховни суд Републике Српске тужбу доставља органу надлежном за заступање Републике Српске у имовинско-правним споровима, који у року од осам дана од дана пријема тужбе доставља своје изјашњење на наводе тужбе.

Чланом 26. прописано је да Врховни суд одлучује по тужби у Вијећу од троје судија, а да ће неблаговремену тужбу и тужбу поднесену од неовлашћеног лица и тужбу која је поднесена супротно одредби члана 23. став 1. овог закона, Врховни суд рјешењем одбацити.

Чланом 27. прописано је да Врховни суд Републике Српске доноси одлуку по тужби, најкасније у року од шест мјесеци од дана пријема тужбе.

Чланом 28. прописано је да код повреде права на суђење у разумном року, Врховни суд Републике Српске може, на захтјев странке, да донесе пресуду којом се утврђује да је странци било повријеђено право на суђење у разумном року, као и да јој досуди новчано обештећење. Истим чланом прописано је да Врховни суд Републике Српске може, изузетно, имајући у виду све околности случаја, а нарочито понашање странке, да пресудом утврди само повреду права на суђење у разумном року.

Чланом 29. прописано је да када суд утврди повреду права на суђење у разумном року, може на захтјев странке, поред новчаног обештећења, одлуком наложити објављивање пресуде, да суд за који је пресудом из става 1. овог члана и члана 28. овог

закона утврђено да је неоправдано одуговлачио поступак и одлучивање, дужан је да објави пресуду на интернет страници суда, те да предметна пресуда мора бити доступна јавности на интернет страници у периоду од 60 дана, након чега се, по службеној дужности, брише, а да се на захтјев странке, пресуда може, и прије истека рока од 60 дана, брисати са интернет странице.

Чланом 30. прописано је да се средства за исплату новчаног обештећења и накнаду имовинске штете обезбјеђују у буџету Републике Српске, да се накнада исплаћује из буџета Републике Српске у року од три мјесеца од дана подношења захтјева за исплату.

Чланом 31. прописано је да је у поступку остваривања судске заштите права на суђење у разумном року, странка ослобођења плаћања судске таксе.

Чланом 32. прописано је да лице које је Европском суду за људска права поднијело представку због тога што сматра да је повријеђено његово право на суђење у разумном року о којем није донесена одлука о прихватљивости или основности те представке, може поднијети Влади Републике Српске приједлог за поравнање о новчаном обештећењу, уз навођење датума предаје представке Европском суду за људска права у Стразбуру и броја представке у приједлогу за поравнање, те закључено поравнање представља извршну исправу.

Чланом 33. прописује се да се право на накнаду материјалне штете због повреде права на суђење у разумном року остварује тужбом у парничном поступку код надлежног суда, примјеном општих правила о накнади штете.

Чланом 34. прописује се да ће министар правде, у року од шест мјесеци од дана ступања на снагу овог закона, донијети Правилник о садржини и начину вођења регистара о поступцима иницираним правним средствима за заштиту права на суђење у разумном року.

Чланом 35. прописује се да странка која је поднијела апелацију Уставном суду Босне и Херцеговине, не може поднијети захтјев за заштиту права на суђење у разумном року.

Чланом 36. прописује се да се овај закон објављује у „Службеном гласнику Републике Српске”, а да ступа на снагу 1. јануара 2020. године.

VI УЧЕШЋЕ ЈАВНОСТИ И КОНСУЛТАЦИЈЕ У ИЗРАДИ ЗАКОНА

У складу са чланом 36. став 1. тачка 9) Пословника Владе Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 123/18), те т. 4. и 15. Смјерница за поступање републичких органа управе о учешћу у јавности и консултацијама у изради закона („Службени гласник Републике Српске“, бр. 123/08 и 73/12), обрађивач Нацрта закона о заштити права на суђење у разумном року утврдио је да је Закон од интереса за јавност. Текст Закона објављен је на интернет страници (www.vladars.net), са остављеним роком од осам дана, ради достављања примједаба и сугестија. На текст закона није било примједаба и сугестија.

VII ПРОЦЈЕНА УТИЦАЈА ЗАКОНА, ДРУГИХ ПРОПИСА И ОПШТИХ АКТА НА УВОЂЕЊЕ НОВИХ, ИЗМЈЕНУ ИЛИ УКИДАЊЕ ПОСТОЈЕЋИХ ФОРМАЛНОСТИ КОЈЕ ОПТЕРЕЂУЈУ ПРИВРЕДНО ПОСЛОВАЊЕ

Увидом у спроведени процес методологије кратке процјене утицаја прописа на Нацрт закона о заштити права на суђење у разумном року, Министарство привреде и предузетништва у Мишљењу број: 18.06-020-3675/1 од 5. новембра 2019. године, констатује:

- Да је Нацрт закона планиран Програмом рада Народне скупштине Републике Српске за 2019. годину.
- Да је обрађивач правилно анализирао постојеће стање и дефинисао проблем у Обрасцу о спровођењу скраћеног ПУП-а, те да је проблем саставни дио „Разлога за доношење или измјену и/или допуну закона“.
- Да је обрађивач правилно дефинисао циљеве који се желе постићи законом.

У вези са процесом консултација, обрађивач наводи да су приликом израде Нацрта овог закона обављене интерресорне консултације, те да је текст Нацрта закона објављен на интернет страници Владе Републике Српске.

Приликом утврђивања опција за рјешавање проблема, обрађивач наводи да је регулаторна промјена једина опција за рјешавање проблема и остварење циљева.

У вези са утицајем на пословно окружење, обрађивач је навео да ће Нацрт овог закона позитивно утицати на пословно окружење, јер ће се кроз обезбјеђење заштите права на суђење у разумном року, убрзати судски поступци, односно обезбједити брже рјешавање свих врста спорова, укључујући и привредне спорове. Наведено ће смањити трошкове које привредни субјекти могу имати због несразмјерно дугог вођења поступака, уштедити вријеме, те вратити повјерење пословних субјеката у судску заштиту у разумном року. Дакле, одредбама овог Нацрта обезбјеђује се да привредни субјекти, у случају постојања судског спора, окончају поступке и ријеше судске спорове у разумним роковима и са мање трошкова. Смањење ових трошкова посредно утиче на њихово пословање, јер мање средстава и времена које је потребно издвојити за вођење судских поступака, обезбјеђује више времена и боље могућности за улагање, односно пословање.

Што се тиче утицаја на јавне буџете, обрађивач наводи да ће се за спровођење овог нацрт закона морати издвојити средства из буџета Републике Српске. Наиме, овим Нацртом закона предвиђено је успостављање Регистра о поступцима иницираним правним средствима за заштиту права на суђење у разумном року, а чије успостављање и ажурирање ће захтијевати издвајање одговарајућег износа средстава из буџета Републике Српске. Прецизнији подаци у погледу самог Регистра, као и средстава која су потребна за његово успостављање биће познати након доношења Правилника о садржини и начину вођења предметног Регистра. Поред наведеног, утицај на буџет имаће и одредбе овог Нацрта којима је предвиђено право странке да у случају повреде права на суђење у разумном року, добије новчано обештећење у износу од 300 КМ до 3000 КМ, а у изузетним случајевима и до 20.000 КМ. Исплата ових средстава падаће на терет буџета Републике Српске, а укупан износ тих средстава на годишњем нивоу зависиће од броја поступака у којима је утврђено овакво право странке, те висине новчаних износа који буду досуђени у тим поступцима. Исто тако, Нацртом овог закона прописано је да ће странке у овом поступку бити ослобођене плаћања судске таксе, те да ће лица која су Европском суду за људска права поднијела представку због тога што сматрају да им је повријеђено право на суђење у разумном року, моћи поднијети Влади Републике Српске приједлог за поравнање о новчаном обештећењу. За реализацију наведеног биће потребно издвојити одговарајућа средства из буџета Републике Српске, а потребан износ тих средстава зависиће од броја наведених судских поступака и поравнања, а шта је опет условљено интересовањем странака, односно од тога како ће се овај закон показати у пракси.

У вези са социјалним утицајима обрађивач наводи да ће овај Нацрт закона омогућити свим категоријама становништва брже и ефикасније провођење судских поступака и рјешавање спорних питања око којих грађани воде судски спор. Наведено укључује и ефикасније одлучивање о правима грађана која су егзистенцијалне природе (попут рјешења стамбеног питања, радног статуса, здравствене заштите и слично) и

чије рјешавање има директан утицај на економско-социјални положај појединца. Такође, прописивање могућности објављивања пресуде (којом је утврђено да је неоправдано одуговлачен поступак и одлучивање) на интернет страници суда чини такве поступке јавно доступним, односно транспарентнијим, те с једне стране омогућава правично задовољење странке, док са друге повећава повјерење грађана у правичну судску заштиту. Такође, овај закон прописује и право странке на новчано обештећење и надокнаду имовинске штете због повреде права на суђење у разумном року.

Што се тиче утицаја на животну средину обрађивач наводи да Нацрт овог закона неће имати утицаја на животну средину.

Овим нацртом не дефинишу се нове формалности нити се предвиђа укидање и/или измјена постојећих формалности.

Министарство привреде и предузетништва утврдило је да је обрађивач, приликом примјене скраћеног процеса процјене утицаја прописа, поступио у складу с методологијом прописаном у т. VI и VIII Одлуке о спровођењу процјене утицаја прописа у поступку израде прописа.

VIII ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА И ЕКОНОМСКА ОПРАВДАНOST ДОНОШЕЊА ЗАКОНА

Након увида у податаке о укупном броју правоснажних одлука Уставног суда Босне и Херцеговине и Европског суда за људска права у Стразбуру од 2017. године до септембра 2019. године, којима је утврђен износ нематеријалне штете због повреде права на суђење у разумном року, као и процјеном предвиђеног новчаног обештећења прописаног предметним законом у износу од 300 КМ до 3.000 КМ, утврђено је да је за спровођење Закона о заштити права на суђење у разумном року потребно обезбиједити додатна средства у буџету Републике Српске. Министарство финансија актом број: 06.04/020-3682/19 од 1. новембра 2019. године дало је сагласност на Нацрт закона о заштити права на суђење у разумном року.